NEMIS TILINI O‘QITISHDA AUTENTIK KOMPETENTSIYANI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Karimova Madinabonu Ilxomjon qizi
Farg‘ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti o‘qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada nemis tilini o‘qitishda autentik kompetentsiyani rivojlantirishning ahamiyati va metodikasi muhokama qilinadi. Maqola, kelajakdagi hamshiralar uchun nemis tibbiy madaniyati va uning o‘ziga xosliklarini o‘rganish zarurligini ta’kidlaydi. Bemor markazli tibbiyot, tibbiy etika, oila roli va madaniy xilma-xillik kabi jihatlar o‘qitish jarayonida hisobga olinishi lozim. Shuningdek, autentik materiallar, roly o‘yinlari, loyiha usullari va madaniyatlararo treninglar yordamida talabalarda kommunikativ ko‘nikmalarni rivojlantirish tavsiya etiladi. Maqola, raqamli texnologiyalarning o‘qitish jarayonidagi o‘rni hamda kelajakdagi tadqiqot mavzularini keltirib o‘tadi.

Kalit so‘zlar: autentik kompetentsiya, nemis tili, hamshira tayyorgarligi, madaniyatlararo kommunikatsiya, tibbiy madaniyat, o‘qitish metodikasi, bemor markazli tibbiyot, raqamli texnologiyalar.

Annotation

This article discusses the importance and methodology of developing authentic competence in teaching the German language. It emphasizes the need for future nurses to study German medical culture and its specific characteristics. Key aspects such as patient-centered medicine, medical ethics, the role of family, and cultural diversity should be considered in the teaching process. Additionally, it recommends using authentic materials, role-playing, project methods, and intercultural training to develop students' communication skills. The article also highlights the role of digital technologies in the teaching process and suggests future research topics.

Keywords: authentic competence, German language, nursing education, intercultural communication, medical culture, teaching methodology, patient-centered medicine, digital technologies.

Kirish

Hozirgi kunda tibbiyot sohasidagi amaliyotlar ko‘pincha xalqaro darajada amalga oshiriladi. Bu esa tibbiyot xodimlaridan faqat chuqur professional bilimlar emas, balki rivojlangan kommunikativ ko‘nikmalar va madaniyatlararo kompetentsiyani talab qiladi. Shuning uchun kelajakdagi hamshiralar uchun nemis tilini o‘qitish jarayoni nafaqat til ko‘nikmalarini egallash bilan cheklanmaydi, balki ular uchun nemis tibbiy diskursining madaniy xususiyatlarini to‘g‘ri tushunish va talqin qilish qobiliyatini rivojlantirish zarur.

Nemis tibbiy madaniyati va uning o‘ziga xosligi

Nemis tibbiy madaniyati o‘ziga xos xususiyatlarga ega bo‘lib, bu xususiyatlarni o‘qitish jarayonida hisobga olish muhimdir. Bular orasida:

1. **Bemor markazli tibbiyot**: Nemis tibbiyotida bemorlarning huquqlari va manfaatlari birinchi o‘rinda turadi. Bu tamoyil bemorning muolajalariga nisbatan ishtirok etishini, uning fikrini inobatga olishni va tibbiy qarorlarda bemor bilan hamkorlikni ta'minlaydi.

2. **Tibbiy etika**: Bemorning mustaqilligi, xayrixohlik, adolat va zarar yetkazmaslik tamoyillari asosida qurilgan tibbiy etika tibbiyot jarayonida muhim o‘rin tutadi. Bu tamoyillar hamshiralarga professional faoliyatlarida etika jihatidan to‘g‘ri qarorlar qabul qilishga yordam beradi.

3. **Oilaning roli**: Nemis madaniyatida oila bemor parvarishida muhim rol o‘ynaydi. Bemorlar ko‘pincha oilasi tomonidan qo‘llab-quvvatlanadilar, shuning uchun hamshiralarning oilaviy dardni tushunishi va oila a'zolari bilan samarali muloqot qilish qobiliyati muhimdir.

4. **Interprofessional hamkorlik**: Hamshiralardan shifokorlar, boshqa hamshiralar va boshqa mutaxassislar bilan samarali hamkorlik qilish qobiliyati talab etiladi. Bu muhim jihat bemorning to‘g‘ri parvarishini ta'minlashda hamda jamoaviy ishlashda zarurdir.

5. **Madaniy xilma-xillik**: Germaniya turli etnik guruhlarni o‘z ichiga oladi. Har bir guruhning o‘ziga xos tibbiy, madaniy va ijtimoiy ehtiyojlari bor. Shuning uchun hamshiralarning madaniy xilma-xillikni tushunish va hisobga olish qobiliyati ularning professional kompetentsiyasini oshiradi.

O‘qitish jarayonida autentik materiallardan foydalanish

Kelajakdagi hamshiralarning madaniy kompetentsiyasini rivojlantirish uchun turli uslublarni qo‘llash mumkin. Bunga quyidagilar kiradi:

1. **Autentik materiallar**: Tibbiy hujjatlar, audioyozuvlar va videoroliklar kabi autentik materiallar talabalarga haqiqiy til muhitida bo‘lish imkonini beradi. Bu materiallar nemis tibbiy diskursining xususiyatlari bilan tanishish imkonini beradi. Masalan, tibbiy konsultatsiyalar va bemorlar bilan muloqot qilinayotgan vaqtni ko‘rsatuvchi videolar.

2. **Rol o‘yinlari**: Turli tibbiy vaziyatlarda muloqot ko‘nikmalarini takomillashtirish uchun roly o‘yinlari juda samaralidir. Talabalar turli rollarni o‘ynab, real hayotdagi vaziyatlarni simulyatsiya qilish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

3. **Klauslar va loyiha usullari**: Klauslar orqali talabalarga murakkab klinik vaziyatlar bo‘yicha tahlil va qaror qabul qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beriladi. Loyiha usuli esa talabalarga nemis tibbiy madaniyatining turli jihatlarini o‘rganish va o‘z ta'lim materiallarini ishlab chiqish imkonini beradi.

4. **Madaniyatlararo treninglar**: Talabalarga madaniyatlararo kommunikatsiya ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradigan treninglar o‘tkazish muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon talabalarda madaniy xilma-xillikni qabul qilish va boshqa madaniyatlar bilan moslashuvchanlikni oshiradi.

Raqamli texnologiyalar va o‘qitish jarayoni

Talabalarning o‘qish auditoriyasidan tashqarida autentik materiallar bilan mustaqil ravishda ishlashlari uchun rag‘batlantirish muhimdir. Bunga nemis tilida tibbiy dasturlarni ko‘rish, yangi davolash usullari haqida maqolalar o‘qish va tibbiyot xodimlari uchun forumlarda ishtirok etish kiradi. Raqamli texnologiyalar, shu jumladan onlayn resurslar va ta'lim dasturlari, o‘qitish jarayoniga qulayliklar yaratadi. Masalan, onlayn kurslar orqali talabalar tibbiyot sohasidagi so‘nggi yangiliklardan xabardor bo‘lishlari mumkin.

Xulosa

Nemis tilini o‘qitishda autentik kompetentsiyani rivojlantirish kelajakdagi hamshiralar uchun muvaffaqiyatli professional tayyorgarlikning ajralmas qismidir. Nemis tilini egallash va nemis tibbiy madaniyatining madaniy xususiyatlarini chuqur tushunish, hamshiralarga bemorlar va hamkasblar bilan samarali muloqot qilish, sifatli tibbiy yordam ko‘rsatish va bemorlarning qoniqishini oshirish imkonini beradi.

Qo‘shimcha tadqiqot mavzulari, jumladan, raqamli texnologiyalar va madaniyatlararo kommunikatsiya o‘rtasidagi bog‘liqlik, madaniy stereotiplar va o‘zaro munosabatlar, shuningdek, multicultural muhitda hamshiralarning tayyorgarlik darajasini oshirishga qaratilgan maxsus o‘quv dasturlarini ishlab chiqish, bu sohada o‘rganish uchun muhim imkoniyatlar yaratadi.

Shu bilan birga, autentik kompetentsiyani rivojlantirishda integratsiyalashgan yondashuvlar zarur bo‘lib, bu esa tibbiyot sohasidagi zamonaviy talablarni qondirishga yordam beradi. O‘qituvchilar va talabalar o‘rtasida muntazam aloqa o‘rnatilishi, talabalar uchun aniq va samarali yo‘nalishlar belgilanishi, va o‘qitish jarayonida madaniyatlararo tajribalar o‘rganish muhim ahamiyatga ega bo‘ladi.

Adabiyotlar ro‘yxati:

1. Bim, I.L. (2001). Lichnostno-orientirovannyy podkhod kak metodologicheskaya osnova sovremennogo uchebnika inostrannogo yazyka. Inostrannye yazyki v shkole, (6), 10-15.
2. Vorobyeva, A.V. (2018). Sociokul'turnaya kompetentsiya v obucheniye inostrannym yazykam. Vestnik Kazanskogo gosudarstvennogo universiteta kultury i iskusstv, 3(1), 45-52.
3. Gal'skova, N.D. (2006). Teoriya obucheniya inostrannym yazykam. Lingvodidaktika i metodika. Moskva: Akademiya.
4. Knapp, K., & Seidlhofer, B. (2009). Handbook of Foreign Language Communication and Learning. Berlin: Walter de Gruyter.
5. Duden, B., & Jäger, L. (2002). Deutsch für Pflegeberufe. München: Urban & Fischer Verlag.
6. Müller, M. (2015). Entwicklung der kommunikativen Kompetenz im Deutschunterricht. Zeitschrift für interkulturellen Fremdsprachenunterricht, 20(1), 34-49.
7. Sander, C. (2020). Interkulturelle Kommunikation im Gesundheitswesen: Herausforderungen und Chancen. Gesundheitswirtschaft, 7(4), 23-29.
8. Schorcht, S. (2017). Anwendung von authentischen Materialien im Fremdsprachenunterricht. Praxis Deutsch, (263), 13-17.
9. Berdimuradov, Kh. (2018). Nemis tilini o‘qitishda autentik materiallarning ahamiyati. O‘zbekiston milliy universiteti ilmiy axborotlari, 4(72), 102-106.
10. Karimov, M.T. (2020). Tibbiyot sohasida xorijiy tillarni o‘rganishning ahamiyati. Toshkent tibbiyot akademiyasi ilmiy jurnali, 3(15), 58-64.
11. Ismatova, S. (2021). Medical German language learning for nursing students: integrating authentic materials. Uzbekistan Journal of Modern Language Teaching, 6(2), 45-52.